

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Φιλοσοφική		
ΤΜΗΜΑ	Ιστορίας και Αρχαιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΑΠΡ 522	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΣΤ', Η'
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Τεχνολογικά Συστήματα της Εποχής του Λίθου		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	5	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Προσκεκλημένοι ομιλητές • Πρακτική άσκηση σε συλλογές Μουσείου • Εργαστηριακή άσκηση πειραματικής αρχαιολογίας 		
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Μάθημα ειδικού υποβάθρου για τους φοιτητές κατεύθυνσης Αρχαιολογίας (υποχρεωτικό επιλογής στα εξάμηνα σπουδών ΣΤ' και Η').		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Εισαγωγή στην Προϊστορική Αρχαιολογία (συνιστάται) Η Αρχαιολογία της ανθρώπινης εξέλιξης (συνιστάται)		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνικά. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Και σε φοιτητές Erasmus+		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://ecourse.uoi.gr/enrol/index.php?id=3830		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα

Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.

Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α

- Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης
- Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β
- Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων

Οι φοιτήτριες/φοιτητές εμβαθύνουν στη γνώση των τεχνολογικών συστημάτων που χρησιμοποιήθηκαν κατά την Εποχή του Λίθου. Εξετάζεται κυρίως η τεχνολογία κατεργασίας εργαλείων αποκρουσμένου λίθου, αλλά και τεχνολογίες οργανικών υλικών (οστό, κέρατο, ξύλο), με έμφαση στα αρχαιολογικά αρχεία της Ευρώπης και της Αφρικής. Οι φοιτήτριες/φοιτητές εξοικειώνονται με τις βασικές έννοιες, τις θεωρητικές προσεγγίσεις και τα μεθοδολογικά εργαλεία της έρευνας σχετικά με την εξέλιξη της τεχνολογίας κατά τη διάρκεια της Εποχής του Λίθου, και αποκτούν βασικές γνώσεις για τις κοινωνικές, οικονομικές και ιδεολογικές διαστάσεις της προϊστορικής τεχνολογίας. Μέσα από τη συζήτηση στις διαλέξεις και τη μελέτη της βιβλιογραφίας, οι φοιτητές εισάγονται στην προβληματική και τις ερμηνευτικές προσεγγίσεις για το διαχρονικό ρόλο των τεχνολογικών συστημάτων στις παραγωγικές διαδικασίες, τις κοινωνικές δομές και την ιδεολογία / κοσμολογία των προϊστορικών κοινοτήτων.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις
Λήψη αποφάσεων
Αυτόνομη εργασία
Ομαδική εργασία
Εργασία σε διεθνές περιβάλλον
Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων
Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα
Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον
Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
.....
Άλλες...
.....

Οι φοιτήτριες/φοιτητές μαθαίνουν να συλλέγουν, να αναλύουν και να συνθέτουν επιστημονικά δεδομένα και πληροφορίες μέσα από την κριτική διερεύνηση των πρωτογενών πηγών στη σχετική βιβλιογραφία, καθώς και από τη μελέτη συνθετικών εργασιών. Επίσης, οι φοιτήτριες/φοιτητές εξοικειώνονται με τις διεπιστημονικές προσεγγίσεις θεματικών εννοιών στην έρευνα της τεχνολογίας της Εποχής του Λίθου, και μελετούν εργασίες στις οποίες τα πρωτογενή αρχαιολογικά δεδομένα συναξιολογούνται μέσα από τη μεθοδολογική σύγκριση των επιστημονικών πεδίων της της αρχαιολογίας, της παλαιοανθρωπολογίας, της κοινωνικής ανθρωπολογίας, της εθνογραφίας / εθνοαρχαιολογίας και της πειραματικής αρχαιολογίας. Οι φοιτήτριες/φοιτητές εκπαιδεύονται στη συγγραφή αυτόνομων εργασιών ή/και στις ομαδικές εργασίες, την προφορική παρουσίαση μελετών, την παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών, την άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής, την κριτική αντίληψη και την επαγωγική σκέψη.

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το ανθρώπινο είδος χαρακτηρίζεται από την ικανότητα του να αναδημιουργεί και να προσαρμόζει τις συνθήκες της ίδιας του της ύπαρξης και της εξέλιξης του μέσω της χρήσης τεχνουργημάτων και της αλληλεπίδρασης του με τον υλικό κόσμο. Το μάθημα εξετάζει την εξέλιξη της τεχνολογίας από την πρώτη εμφάνιση εργαλείων στην Κατώτερη Παλαιολιθική, έως και τις τεχνολογικές αλλαγές που επέρχονται με την εμφάνιση της παραγωγικής οικονομίας κατά τη νεολιθική περίοδο. Στο μάθημα συζητούνται οι εξής θεματικές ενότητες:

1) Εισαγωγή στην τεχνολογία της Εποχής του Λίθου: οι απαρχές της τεχνολογίας και η εμφάνιση της παραγωγής εργαλείων, χρήση εργαλείων από μη-ανθρώπινα πρωτεύοντα ("αρχαιολογία των πρωτευόντων") και από τους πρώτους ανθρώπινους 2) Τεχνολογικά συστήματα της Κατώτερης Παλαιολιθικής: Oldowan ('Mode I' ή 'core-and-flake' technology) και Αχελαία τεχνολογία ('Mode II' ή 'Acheulean'): ορισμός, διάρκεια, προέλευση, χωροχρονική κατανομή, λειτουργικές ιδιότητες και εξελικτικές επιπτώσεις. 3) Η καθιέρωση των τεχνικών προετοιμασμένου πυρήνα και οι τεχνολογικές καινοτομίες στη Μέση Παλαιολιθική: 1) η τεχνική Quina ως μελέτη περίπτωσης για πιθανές συμβολικές διαστάσεις στην τεχνολογία του λίθου, 2) ο έλεγχος της φωτιάς και η πυροτεχνολογία. 4) Η τεχνολογία στην Ανώτερη Παλαιολιθική: σύνθετη βλητική τεχνολογία και άλλες καινοτομίες. 6) Η τεχνολογία της Νεολιθικής: γεωργία, μόνιμη εγκατάσταση και εξάπλωση των εργαλείων συγκομιδής και επεξεργασίας των σιτηρών. 7) Διδασκαλία και εκμάθηση της τεχνολογίας στις τροφοσυλλεκτικές-θηρευτικές κοινωνίες. 8) Θεωρητικές προσεγγίσεις της τεχνολογίας και της υλικότητας στην αρχαιολογία: πράγματα, αντικείμενα, τεχνουργήματα και τεχνικές. 9) Η τεχνολογία «ιστοριών» («εθνογραφικά γνωστών») κυνηγών-(τροφο)συλλεκτών, η σημασία της για την κατανόηση της τεχνολογίας στην Εποχή του Λίθου και τα ζητήματα γύρω από τη χρήση εθνογραφικών αναλόγων στην αρχαιολογία. 10) Τεχνολογική πολυπλοκότητα, καινοτομία και η έννοια της 'προόδου' στην αρχαιολογική καταγραφή της Εποχής του Λίθου. 11) Οργανική τεχνολογία: τα οστά και το ξύλο ως πρώτες ύλες στην Εποχή του Λίθου.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i>	Σεμιναριακό μάθημα με συζήτηση επιστημονικών άρθρων και σχετικές παρουσιάσεις εργασιών, πρόσωπο με πρόσωπο	
ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i>	Αρχεία ειδικά δημιουργημένων για τα μαθήματα προβολών (power point presentations), χρήση των επίσημων ιστότοπων Μουσείων, ανασκαφών και ερευνών. Προβολές βίντεο μέσω του διαδικτύου, χρήση διαδικτυακών βάσεων δεδομένων και ιστότοπων εκπαιδευτικού / ακαδημαϊκού χαρακτήρα. Χρησιμοποιείται το σύστημα ασύγχρονης τηλεεκπαίδευσης για τη διάθεση σημειώσεων, εργασιών και επικοινωνίας με τους φοιτητές/φοιτήτριες.	
ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση,</i>	Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου
	Διαλέξεις, συζήτηση και	36 ώρες

<p>Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p> <p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	παρουσιάσεις στην τάξη	
	Αναζήτηση και συλλογή βιβλιογραφίας στη Βιβλιοθήκη του Π.Ι.	3 ώρες
	Επιτόπια μαθήματα σε Μουσειακές συλλογές	3 ώρες
	Μελέτη και ανάλυση βιβλιογραφίας, παρουσιάσεις στο μάθημα	83 ώρες
	Σύνολο Μαθήματος	125 ώρες
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ <i>Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</i></p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά. Για φοιτητές του προγράμματος ανταλλαγών Erasmus+ κατά περίπτωση εξετάσεις σε Αγγλικά, Γαλλικά, Ιταλικά.</p> <p>Υποχρεωτικές παρουσιάσεις από τους φοιτητές επιλεγμένων θεμάτων στο μάθημα, σε συνεννόηση με τον διδάσκοντα.</p> <p>Γραπτή εργασία (σχετική με την παρουσίαση στο μάθημα)</p> <p>Αξιολογείται το επίπεδο κριτικής αντίληψης, η επιστημονική προσέγγιση του εξεταζόμενου ερωτήματος, η αναλυτική, επαγωγική και συνθετική σκέψη, καθώς και ο βαθμός κατανόησης των ερευνητικών ζητημάτων όπως συζητήθηκαν στο μάθημα και παρουσιάζονται στη σχετική βιβλιογραφία.</p> <p>Δυνατότητα προφορικής εξέτασης για φοιτητές με δυσκολίες γραφής και κατανόησης. Προφορική εξέταση για τους φοιτητές Erasmus +, με παρουσίαση εργασία τους που άπτεται των ενδιαφερόντων και των γνώσεων που έχουν λάβει στη χώρα σπουδών τους.</p>	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

-Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

Η βιβλιογραφία αναρτάται κάτω από τα αντίστοιχα μαθήματα στην ιστοσελίδα του μαθήματος της πλατφόρμας ecourse.uoi.gr

Βασικά συγγράμματα:

Hodder, I., 2020. Η εξέλιξη των ανθρώπων και των πραγμάτων. Αθήνα, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου.

Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 94642857

Γιαλούρη, Ε., 2012. Υλικός πολιτισμός: η ανθρωπολογία στη χώρα των πραγμάτων.

Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 22769369

Leroi-Gourhan, A. 2007. Το έργο και η ομιλία του ανθρώπου, Τόμος Α': Τεχνική και Γλώσσα. 1η ανατύπωση, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 44015

Leroi-Gourhan A., 2000. Το Έργο και η Ομιλία του Ανθρώπου, Τόμος Β: Η Μνήμη και οι Ρυθμοί. Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης.

Κωδικός Βιβλίου στον Εύδοξο: 59369624

-Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

Nature, Science, Scientific Reports, Journal of Archaeological Method and Theory, Journal of Lithic Studies, Lithic Technology, PLoS One, Journal of Paleolithic Archaeology, Quaternary International, Journal of Archaeological Sciences, Antiquity, Journal of Human Evolution, Paleoanthropology, Evolutionary Anthropology, Αρχαιολογία & Τέχνες.